

«زمان پیشنهادی: ۷ دقیقه»

فصل اول ادبیات پیش‌دانشگاهی

۱- معنای واژه‌های «کتم، جود، ثنا، بیغوله، شرحه» به ترتیب در کدام گزینه آمده‌است؟

- ۱) جای پوشیده، توانمندی، نور، موجود اهریمنی، پاره پاره
- ۲) نیستی، آمرزش، روشنایی، بیراهه، تفسیر
- ۳) نهران گاه، بخشش، ستایش، مکان دورافتاده، پاره‌ای گوشت
- ۴) پنهان داشتن، پاداش، مدح، دالان تنگ، بیان کننده

۲- در کدام گزینه غلط املائی دیده می‌شود؟

- ۱) بخشایش الهی، گمشده‌ای را در مناهی، چراغ توفیق فرا راه داشت.
- ۲) از گفتن کلمه‌ی حکمت با ایشان مضایغت نکنم.
- ۳) به مجرد خیال باطل، نشاید علما را به ضلالت منسوب کردن.
- ۴) مغلوب صولت خشم شدن، نه سیرتی است ستوده.

۳- در کدام بیت، «دستور» در معنای متفاوتی به کار رفته‌است؟

- ۱). به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت، صد کاروان
- ۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست
- ۳) ز بی‌مایه دستور ناکاردان / ورا جنگ سود آمد و جان زیان
- ۴) مر او را یکی پاک دستور بود / که رایش ز کردار بد دور بود

۴- مفهوم بیت «ای زده برتر از گمان خیمه‌ی کبریای را / دست به تو کجا رسد عقل شکسته پای را» در کدام گزینه تکرار

شده‌است؟

- ۱) همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم / همه توحید تو گویم که به توحید سزایی
- ۲) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بیوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی
- ۳) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگجی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
- ۴) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید / مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی

۵- کدام گزینه با بیت «حسنه به ازل نظر چو در کارم کرد / بنمود جمال و عاشق زارم کرد» تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد
- ۲) در ازل داده‌است ما را ساقی لعل لب / جرعه‌ی جامی که من مدهوش آن جامم هنوز
- ۳) ناامیدم مکن از سابقه‌ی لطف ازل / تو چه دانی که پس پرده که خوب است و که زشت
- ۴) چه فتنه بود که حسن تو در جهان انداخت / که یکدم از تو نظر بر نمی‌توان انداخت

۶- کدام ترکیب زیر، «اضافه‌ی تشبیهی» نیست؟

۱) ظلمات ضلال	۲) چراغ هدایت	۳) حصار بردباری	۴) حمله‌ی حسد

۷- کدام بیت با «درنیابد حال پخته هیچ خام» تناسب کم‌تری دارد؟

- ۱) حال درماندگان کسی داند / که به احوال خویش درماند
- ۲) شب تاریک و بیم موج گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما، سبک‌باران ساحل‌ها؟
- ۳) ز درد دوست نگویم حدیث جز با دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد
- ۴) گفتن از زنبور، بی‌حاصل بود / با یکی در عمر خود ناخورده نیش

۸- کدام گزینه با عبارت زیر، تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

«هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش»

- ۱) مرغی بدم ز عالم غیبی برآمده / عمری به سر بگشتم و با آشیان شدم
- ۲) عاشقا کم‌تر ز پروانه نه‌ای / کی کند پروانه ز آتش اجتناب
- ۳) مرغ باغ ملکوتم نیم از عالم خاک / دو سه روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم
- ۴) چو سلیم و چو جوییم، همه سوی تو پوییم / که منزلگه هر سیل به دریاست خدایا

پاسخ کلیدی

۳ (۴)	۲ (۳)	۲ (۲)	۳ (۱)
۲ (۸)	۳ (۷)	۴ (۶)	۲ (۵)

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی - تحلیلی

۱- گزینه‌ی ۳ کتم (هم‌ریشه‌ی کتمان و مکتوم): پنهان داشتن، پوشیده داشتن، پنهان‌گاه، جای پوشیده؛ **جود** (هم‌ریشه‌ی جواد): بخشش؛ **ثنا**: ستایش، مدح، دعا، درود، سپاس (**سنا**: روشنائی)؛ **بیغوله**: مکان پرت و دورافتاده؛ **شرحه**: پاره گوشت بریده شده از درازا؛ **شرحه‌شرحه**: پاره‌پاره

۲- گزینه‌ی ۲ **مضایقت**: مضایقه کردن، دریغ کردن («مضایقه» هم‌ریشه‌ی «مضیق» و «مضیقه» است).
مناهی: موارد نهی‌شده، امور ناپسند؛ **به مجرد**: به صرف؛ **ضاللت**: گمراهی؛ **منسوب**: نسبت داده‌شده (**منسوب**: گماشته‌شده)؛
صولت: حمله؛ **سیرت**: راه و روش، خلق و خو

۳- گزینه‌ی ۲ همان‌طور که در واژه‌نامه‌ی پایان کتاب پیش‌دانشگاهی آمده‌است، «**دستور**» در سه معنای **اجازه**، **راهنما** و **وزیر** به کاررفته‌است. با توجه به این که می‌دانیم بیت گزینه‌ی ۱، از زبان کی‌کاووس بیان‌شده‌است، می‌توان نتیجه گرفت که «**دستور**» در این بیت به معنای **وزیر** است.
در بیت‌های ۳ و ۴ نیز «**دستور**» در همین معنا آمده‌است؛ اما در گزینه‌ی ۲ به معنی **اجازه** است.

۴- گزینه‌ی ۳ «ناتوانی انسان در درک و شناخت واقعی خداوند» مفهومی است که هم در بیت صورت تست و هم در بیت گزینه‌ی سوم دیده می‌شود.
معنای بیت صورت تست: ای کسی که شکوه و بزرگی‌ات فراسوی گمان و خیال ماست و دست عقل پاشکسته و عاجز ما هرگز به تو نمی‌رسد تا عظمت تو را درک کند.

۵- گزینه‌ی ۲ بیت صورت تست و بیت گزینه‌ی دوم، هر دو به مفهوم «شیفتگی روح آدمی در عالم معنا به زیبایی مطلق یا همان **عشق ازلی**» اشاره دارند.

«**شیفتگی روح آدمی در عالم معنا به حسن مطلق**» یکی از مضامین رایج در ادبیات فارسی است؛ این دیدگاه به نظریه‌ی «**عشق افلاطونی**» نیز معروف است. افلاطون می‌گوید روح انسان در عالم مجردات و قبل از ورود به دنیا، حقیقت زیبایی و حسن مطلق را بدون پرده و حجاب دیده‌است؛ پس در این دنیا، هنگامی که حسن ظاهری را می‌بیند، از آن زیبایی مطلق که پیش از این درک نموده یاد می‌کند، غم هجران به او دست می‌دهد و هوای عشق او را برمی‌دارد.
احتمالاً شما نیز این بیت زیبای حافظ را شنیده‌اید:
در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد / عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد
در این بیت نیز حافظ به «**ازلی بودن عشق**» اشاره دارد.

۶- گزینه‌ی ۴ ضلال و گمراهی مانند ظلمات و تاریکی است؛ هدایت مانند چراغی است که راه را بر ما نمایان می‌سازد؛ بردباری مانند حصاری است که از ما در برابر خشم و حسد و ... محافظت می‌کند؛ اما «**حسد**» مانند حمله نیست، بلکه مانند حیوانی‌ست که به ما حمله‌ور می‌شود ← اضافه‌ی استعاری
اضافه استعاری: در اضافه‌ی استعاری «**مضاف**» یکی از ویژگی‌ها یا اجزای **مشبه‌به** است و مضاف‌الیه خود مشبه است؛ نمونه:
رویدن عشق: عشق (مضاف‌الیه) مشبه است و مشبه‌به «**گیاه**» است که رویدن (مضاف) یکی از ویژگی‌های گیاه است.

پایه‌ای افکار: افکار، مشبه است و به چیزی با پایه‌های بلند (مثلاً یک ساختمان مرتفع) مانند شده‌است و «پایه» یکی از اجزای ساختمان است.

۷- گزینه‌ی ۳ مفهوم مشترک بیت‌ها: سخن عاشق و عارف را فقط عاشق و عارف می‌فهمد و بس.
مفهوم بیت گزینه‌ی سوم: سخن عشق را فقط با معشوق باید در میان نهاد.

۸- گزینه‌ی ۲ مفهوم مشترک بیت‌ها: جایگاه اصلی ما عالم ملکوت و جوار خداوند است.
مفهوم بیت دوم: عاشق واقعی نباید از سختی‌های راه عشق و حتی کشته‌شدن در این راه، پروا داشته‌باشد.